

Lehetséges jogkövetkezmények a munkavédelmi szabályok megsértése és munkabaleset esetén

Az újság februári számában megjelent az új munkabaleseti jegyzőkönyv, ezzel kapcsolatban hasznosnak tartom tisztázni, hogy egy munkabaleset vagy más szabálysértés milyen, a munkáltatót érintő következményekkel járhat.

Nem mindenki tudja, hogy az esetleges bírságon kívül a munkabalesetnek büntetőjogi és kártérítési következményei is lehetnek (a munkavállaló vagyoni és nem vagyoni kárát meg kell téríteni). Ezenkívül a munkáltató kötelezhető a Társadalombiztosítás gyógykezeléssel és rokkantnyugdíjjal kapcsolatos összes költségének megtérítésére, mely milliós nagyságrendű is lehet, ezért minden munkáltatónak fontos lehet ezek ismerete.

A Munkavédelmi törvény, a Szabálysértési törvény, a Munka törvénykönyv, a Büntető törvénykönyv, a Társadalombiztosítási törvény, és az Egészségbiztosítási törvény vonatkozó részeit az alábbiakban kigyűjtöttem.

Ha a munkáltató a munkavédelmi törvényben előírtakat nem tarja be (még ha ez nem is okoz balesetet), a felügyelők enyhébb esetben szabálysértési, súlyosabb veszélyeztetésnél munkavédelmi bírság alkalmazhatnak.

Szabálysértések („218/1999 Korm. rend egyes szabálysértésekről” alapján)

E szerint **60.000** forintig terjedő pénzbírsággal sújtható szabálysértést követ el az, aki

- a munka egészséges és biztonságos végzésére, és annak ellenőrzésére vonatkozó szabályokat megszegi, vagy feladatkörében a szabályok végrehajtásának mellőzését eltűri;
- munkáltatóként az üzemi balesettel vagy foglalkozási betegséggel kapcsolatos kivizsgálási, nyilvántartási és bejelentési kötelezettségét kellő időben nem teljesíti, valótlan adatot közöl, illetőleg a baleset valódi okát eltitkolja, vagy feltárását megakadályozza
- a termelő vagy biztonsági berendezést az előírt előzetes vizsgálat nélkül *(ez az üzembehelyezést megelőző munkavédelmi vizsgálat és az érintésvédelmi felülvizsgálat)*, vagy annak kedvezőtlen eredménye ellenére, illetőleg érvényének lejártá után üzemben tart,
- termelő vagy biztonsági berendezés üzemeltetésére, illetve karbantartására vonatkozó biztonsági szabályokat nem tartja meg,
- a termelő vagy biztonsági berendezésnek a biztonsági szabályzatokban, szabványokban előírt szerelvényeit (segédberendezéseit) kiiktatja vagy nem tartja üzemképes állapotban,

Munkavédelmi bírság (1993. évi XCIII. Törv. 82. § alapján)

A felügyelők **50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedő munkavédelmi bírságot** alkalmaznak a biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállalót súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben.

- A „súlyos veszélyeztetést” jelent:
- A munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása;
- A időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása;
- A balesetet okozó gép soron kívüli ellenőrzésének elmulasztása;
- Az 54. § (2) bekezdésében meghatározott kockázatértékelés elmulasztása;
- a foglalkozáspolitikáért felelős miniszter rendelete szerinti legmagasabb veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetében, valamint,

- az egyes veszélyforrások hatásának kitett munkavállalók védelméről szóló külön jogszabályokban előírt esetekben, amely megvalósul különösen a kockázatértékelés keretében szükséges expozícióbecslés/-mérés hiányában;
- a szükséges biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;
- a munkavégzés 40. § (2) bekezdése szerinti összehangolási kötelezettségének elmulasztása;
- a veszélyes munkahelyeken, veszélyes munkaeszkővel, vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetére – ideértve a külön jogszabályban meghatározott veszélyforrásokkal járó munkaköröket, sérülékeny csoportot – előírt munkaköri alkalmassági vizsgálatok, biológiai monitorozás elmulasztása;
- a külön jogszabályok szerint előírt foglalkoztatási tilalom megszegése;
- a megengedett értéket meghaladó expozícióban történő foglalkoztatás; továbbá
- a rákkeltő expozícióval járó tevékenység esetére a külön jogszabály által előírt mérések elmulasztása.

Az egészségügyi és nyugdíj ellátások költségeinek megtérítése

Sérüléssel járó balesetnél a társadalombiztosítás gyógykezeléssel és rokkantnyugdíjjal, özvegyi nyugdíjjal kapcsolatos költségeit a munkáltatónak az alábbiak szerint meg kell térítenie:

- A foglalkoztató köteles megtéríteni az üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedések miatt felmerült egészségbiztosítási ellátást, ha ez annak következménye, hogy ő vagy megbízottja a kötelező munkavédelmi szabályokban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, vagy ha a balesetet szándékosan idézte elő. (1997 évi LXXXI. Törvény 67. § alapján)
- A foglalkoztató köteles megtéríteni a baleseti rokkantsági nyugdíjat, a baleseti hozzátartozói nyugellátást, ha a baleset annak a következménye, hogy ő vagy megbízottja a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény előírásainak nem tett eleget, vagy ha a balesetet szándékosan idézte elő. (1997 évi LXXXI. Törvény 87. § alapján)

Ezen költségek az APEH útján köztartozásként behajthatóak, a nyugdíjak és járadékok a vállalkozás megszűntetésekor egy összegben fizetendők!

Kártérítés a dolgozónak

Ha a dolgozó a munkaviszonyával összefüggésben balesetet szenvedett, akkor emiatt keletkezett kárát a munkáltatójának meg kell térítenie. A kár lehet a

- személyt érő sérülésekből eredő kár (például keresetkiesés, keresőképtelenség, stb.),
- a személyt érő sérülések elhárításával, azok káros hatásainak helyrehozásával kapcsolatos károk, költségek;
- egyéb vagyoni károk;
- nem vagyoni (tipikusan a személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos) kár.

Sokszor a baleset bekövetkezte nem róható sem a dolgozó, sem a munkáltató terhére, mégis a munkáltatónak vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékében meg kell téríteni a kárt. Akkor tud a munkáltató kimenekülni kártérítési fizetési kötelezettsége alól, ha be tudja bizonyítani, hogy működési körén kívül eső elháríthatatlan ok következménye volt a baleset (kár), vagy maga a dolgozó okozta a bajt kizárólagosan és elháríthatatlanul. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása idézett elő. (A kárviselés arányát az dönti el, hogy a munkavállaló vétkes közrehatása milyen mérvű volt.)

A gyakorlatban, ha részben a dolgozó magatartása miatt, részben pedig a dolgozón kívülálló okból, de a munkaviszonnyal összefüggésben keletkezett a kár, akkor a kármegosztást alkalmazzák.

Másfajta felelősség terheli az egyéni vállalkozó munkáltatót a dolgozónak okozott kárért, ha maximum 10 főt foglalkoztat. Neki csak akkor kell a kárt megtéríteni, ha vétkesség terheli, tehát ha vagy szándékosan, vagy gondatlanul, de az ő magatartása, körülményei miatt következett be a kár. A vétkességét a Munka tv. vélelmezi, csak akkor mentesül a felelősség alól, ha bebizonyítja, hogy vétkesség nem terheli ekkor a dolgozót ért kár megfizetésére nem kötelezhető.

Büntetőjogi felelősség

A munkavédelmi szabályok megszegőivel szemben alkalmazható legsúlyosabb joghátránnyal a büntetőjogi felelősségre vonás jár. A munkavédelmi szabályszegésre ez akkor vonatkozik, ha egyben bűncselekményt is megvalósít.

Aki foglalkozása szabályainak (A Munkavédelmi törvény 11.§-ban foglalt biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok ennek minősülnek) megszegésével más gondatlanságból közvetlen veszélynek tesz ki, vagy testi sértést okoz, egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntetés

- három évig terjedő szabadságvesztés, ha a maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást, vagy tömegszerencsétlenséget okoz,
- egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a halált okoz,
- két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.

A fentiek alapján belátható, hogy egy munkaképesség-csökkenéssel járó baleset egy kisebb vállalkozást tönkre tud tenni, egyéni vállalkozónak, vagy bt. beltagjának pedig a teljes egzisztenciája is rámehet a kártérítésekre és a Tb. költségeire. Ha a kártérítési perekben néhány ügyvédi iroda piacot lát, a perek meg fognak szaporodni, és a követelt összeg is megemelkedik. Egy kis-közepes vállalkozásnál egy egyszeri kb. száz és háromszázezer forint körüli beruházással a hiányosságok jelentős részét meg lehet szüntetni. Ha bizonyíthatóan megtettünk mindent a balesetek elhárítása érdekében, már nyugodtabban alhatunk.

Kling Péter

Munkavédelmi technikus,

Okl. faipari mérnök

Tűzvédelmi előadó

7191 Hőgyész, Ady Endre u. 15.

1027 Budapest, Vitéz u. 5-7

Tel.: 06-30/9655-426,

Fax.: 06-74/488-095

www.munkavedelem.biz

pkling@freemail.hu